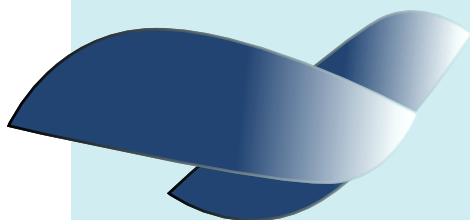

Årsöversikt över människo- handel

2024

HJÄLPSYSTEMET
FÖR OFFER FÖR MÄNNISKOHANDEL

År 2024 i korthet

Hjälpssystemet för offer för människohandel är en sakkunnigmyndighet och ett kompetenscentrum på nationell nivå i frågor som rör människohandel. Till dess lagstadgade uppgifter hör också rådgivning och handledning samt att identifiera och hjälpa offer.

Det kontinuerliga och omfattande samarbetet som hjälpssystemet har med intressentgrupper samt utbildningar för aktörer inom området har ökat medvetenheten om fenomenet, bidragit till att fler fall kommit fram och gjort det lättare att identifiera offer. Hjälpssystemet erbjuder omfattande konsultationer, utbildningar och anvisningar till olika aktörer i Finland och deltar också i internationellt arbete mot människohandel.

År 2024 antog hjälpssystemet för offer för människohandel 207 nya klienter, varav 90 hade blivit offer för människohandel i Finland. Av de nya klienter som antogs till hjälpssystemet år 2024 hade 45 procent blivit offer för tvångsarbete och 32 procent var offer för tvångsäktenskap. Resten hade blivit offer för sexuellt utnyttjande (20 %) eller tvingade till brottslig verksamhet. Av alla ansökningar (förslag) gjordes 58 procent under årets andra halvår.

I början av året gjordes färre ansökningar än tidigare om klientskap i hjälpssystemet, men situationen jämnades ut i slutet av året. Under årets sex sista månader antogs dubbelt så många nya klienter som i början av året.

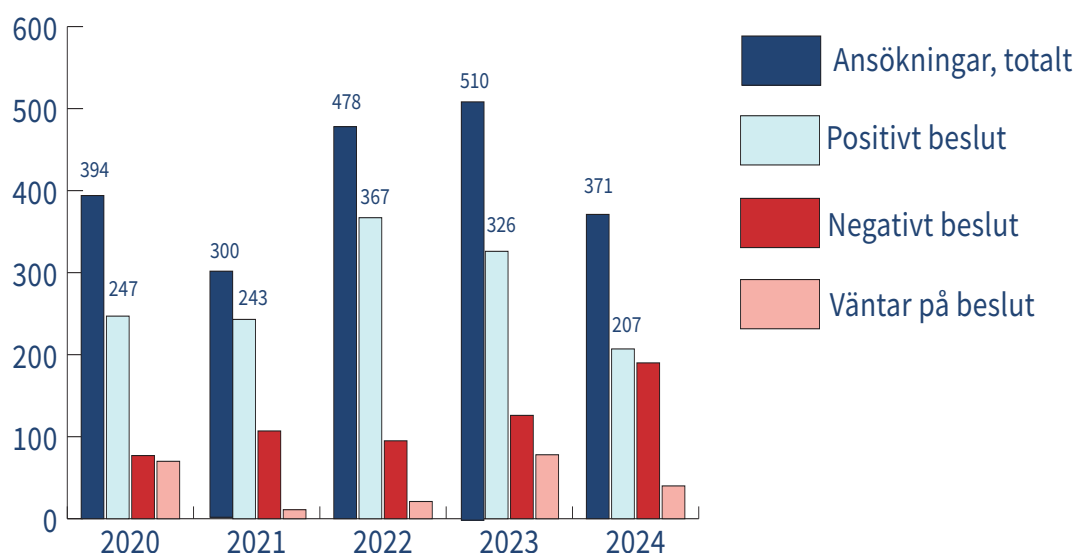
Hjälpssystemet för offer för människohandel utför inget uppsökande arbete. Hjälpssystemet får kännedom om offer för människohandel och utnyttjande genom andra myndigheter och aktörer. Ofta tar offren själva kontakt. Hjälpssystemet tar emot ansökningar och utvärderar utifrån dem om det finns grund för klientskap. Ett offer kan bli klient endast om hen själv samtycker till det. För att en person ska kunna bli klient måste definitionen av människohandel också uppfyllas, och offret måste ha behov av den hjälp som ges genom hjälpssystemet.

Under 2024 förnyades och digitaliserades statistiksystemet. Denna förändring har bidragit till att förändra vissa rutiner för statistiken. Mer information om detta projekt finns på sidan 12.

Antalet ansökningar återgick till den vanliga nivån

År 2024 registrerades färre nya ansökningar till hjälpsystemet för offer för människohandel jämfört med föregående år, totalt 371 stycken. Det högre antalet ansökningar de två föregående åren berodde på brottsfall inom bärbranschen, som ledde till att ett stort antal thailändare hänvisades till hjälpsystemet. Antalet ansökningar år 2024 ligger i linje med tidigare år (2020-2021).

Alla ansökningar 2020-2024

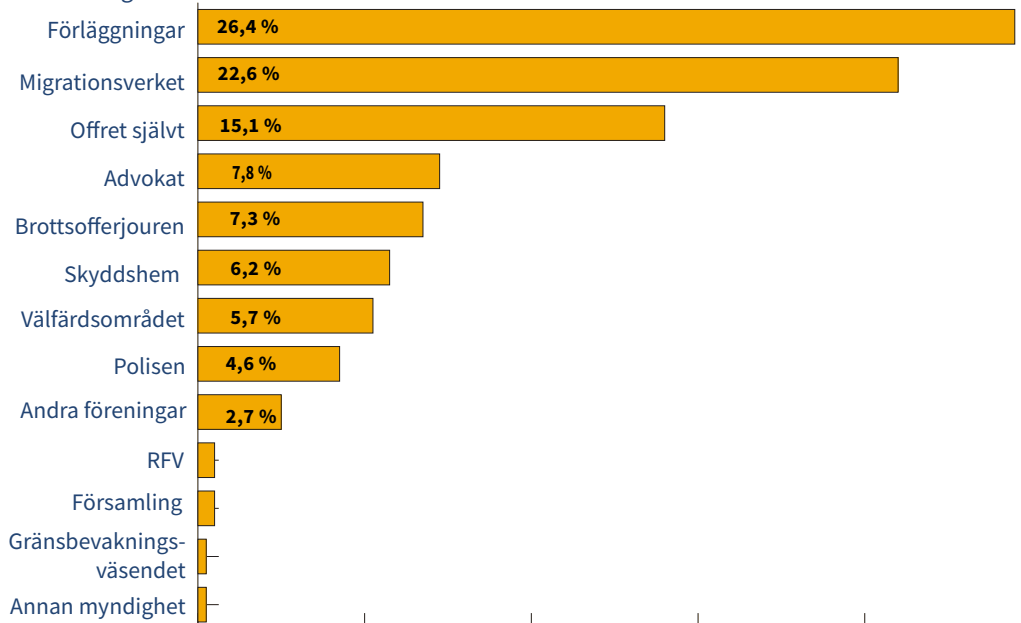
När man tittar tillbaka på statistiken ser man skillnader i de årliga antalen. Coronan påverkade antalet ansökningar och beslut under 2021 och de stora brottsfallen inom bärbranschen syns under 2022 och 2023. I början av 2024 kom det exceptionellt få ansökningar, vilket syns i statistiken för hela året. Vid utgången av år 2024 låg volymerna på en mer normal nivå.

Många saker har bidragit till att synliggöra fenomenet människohandel. Hjälpsystemet ordnade år 2024 utbildningar för intressentgrupper om hur man identifierar offer för människohandel. Verksamheten i de regionala nätverken mot människohandel (IKV = ihmiskaupan vastainen verkosto) var aktiv. Olika aktörer lyfte i större utsträckning fram människohandel och hur man identifierar den i sina projekt, utbildningar och åtgärder. Det gemensamma målet är att bekämpa fenomenet människohandel.

371 nya ansökningar år 2024

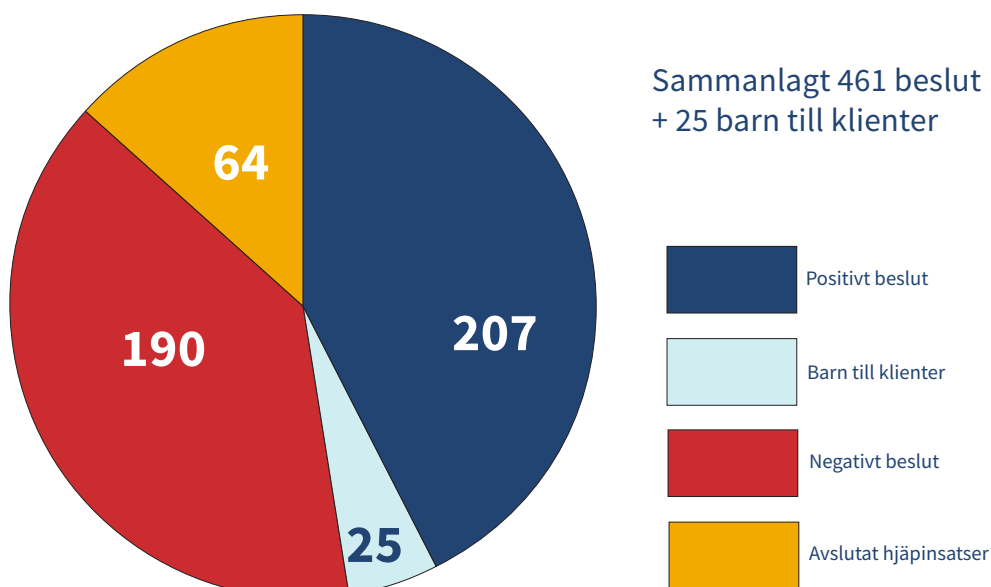
Aktörer som hänvisat offer till Hjälpssystemet år 2024

371 ansökningar lämnades in.

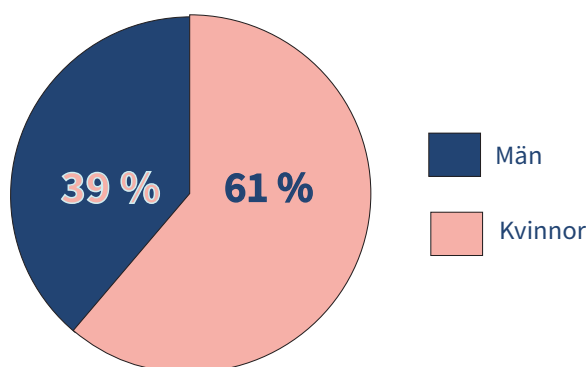
Hjälpssystemet utför inte uppsökande arbete. Hjälpssystemet får ansökningar via olika instanser. Flest ansökningar kom via Migrationsverket och dess förläggningar. Hjälpssystemet gör beslutsprövningar med tjänsteansvar för de ansökningar som kommit in. År 2024 fattades fler negativa beslut om klientskap än tidigare. Orsaken till det negativa beslutet var oftast att sökanden inte behövde hjälp av hjälpssystemet eller att utnyttjandet inte handlade om människohandel.

Fattat beslut 2024

Nya klienter år 2024

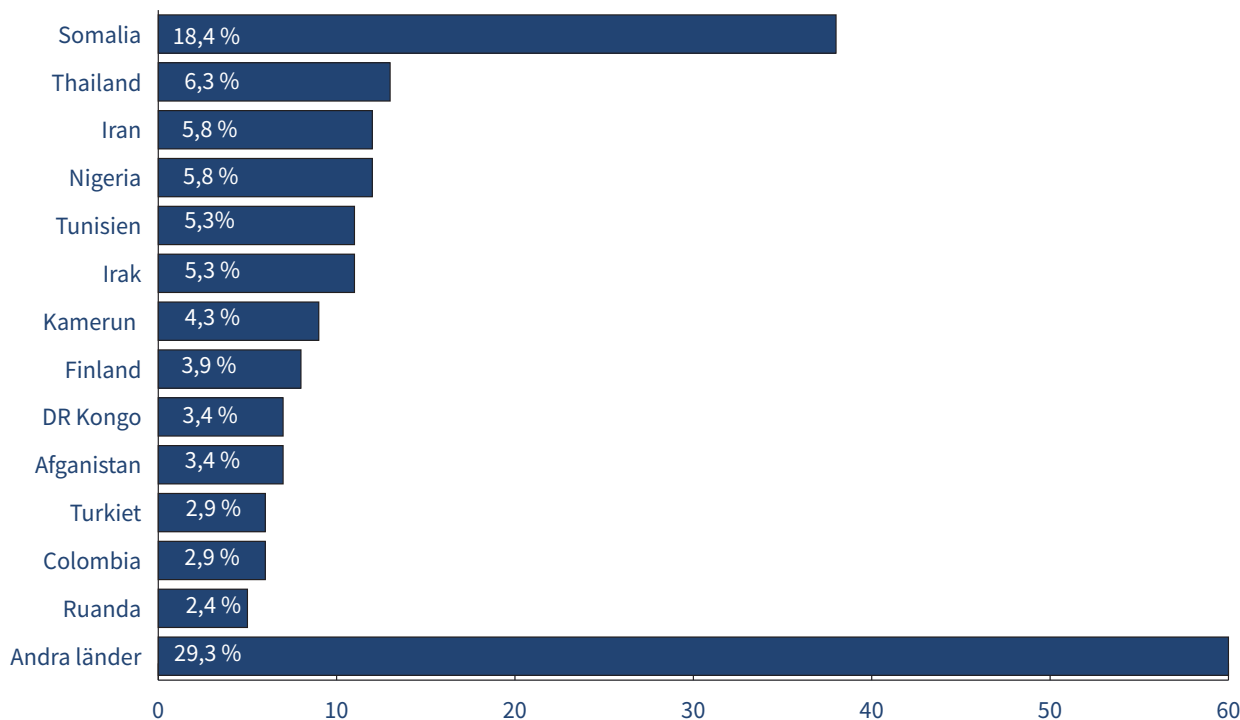
Nya klienter år 2024
197 vuxna, 10 minderåriga

År 2024 blev 207 offer för människohandel och 23 barn till dem klienter. 61 procent av offren var kvinnor och flickor. Omkring 5 procent av de nya klienterna var minderåriga, 41 procent var i åldern 18–29 år, 34 procent var 30–39 år, 13 procent var 40–49 år och 7 procent var 50–59 år. Två klienter var äldre än så. Kundernas åldersstruktur har förnygrats något.

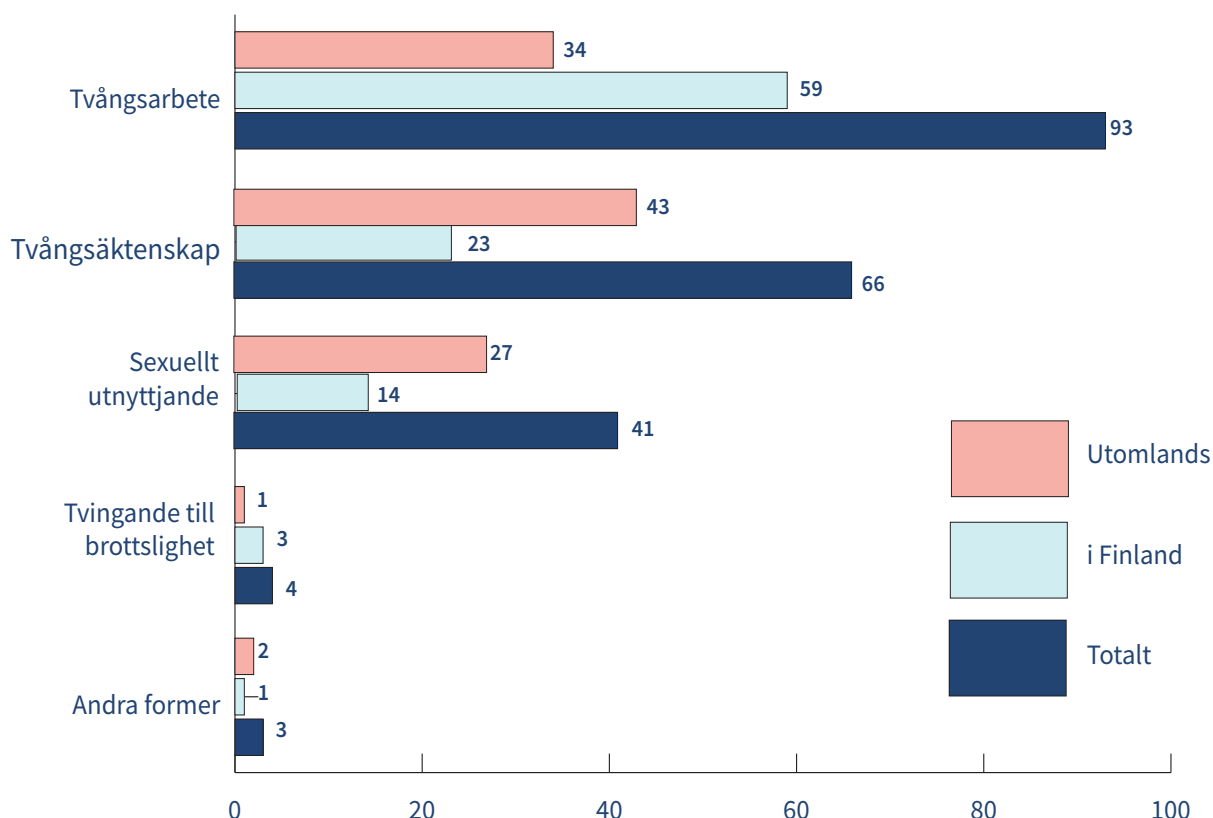
De nya klienterna representerade 47 olika nationaliteter. Även finländare fanns bland dem som utnyttjats. Övriga länder (29,3 %) i diagrammet står för alla de nationaliteter som representerades av färre än fem personer.

Nya klienter (yht. 207) enligt nationalitet, år 2024

Tvångsarbete den vanligaste formen av utnyttjande år 2024

Former av utnyttjande år 2024

Tvångsarbete var den vanligaste formen av människohandel år 2024 (45 %). Tvångsäktenskap blev den näst vanligaste formen av människohandel (32 %). Antalet tvångsäktenskap (66) ökade från föregående år (50), men 2022 var antalet högre än 2024 (72). Det finns ingen tydlig växande trend i antalet tvångsäktenskap, men den relativa andelen har ökat. Offren för sexuellt utnyttjande utgjorde 20 procent av alla nya klienter. Av alla fall av utnyttjande bland de nya klienterna 2024 hade 44 procent inträffat i Finland. Andelen är lägre än 2023 (64 %).

Även personer som blivit offer för människohandel utomlands får hjälp i Finland. Exempelvis tvångsäktenskap kan ha skett helt eller delvis utomlands, även om offret redan skulle ha bott i Finland. Offren för tvångsäktenskap och sexuellt utnyttjande är oftast kvinnor. Männerna löpte större risk att bli offer för tvångsarbete. Av alla nya klienter var 10 personer minderåriga.

Kriminaliseringen av tvångsäktenskap förtydligades

Hjälpssystemet för offer för människohandel tar årligen emot tiotals personer som blivit offer för tvångsäktenskap. Med tvångsäktenskap avses ett äktenskap eller ett liknande förhållande där den ena eller båda makarna inte själv har kunnat påverka ingåendet av äktenskapet eller valet av make/maka.

Riksdagen godkände den 12 november 2024 det lagförslag om kriminalisering av tvångsäktenskap som ingår i regeringens proposition RP 65/2024 rd. Tvångsäktenskap lades till i bestämmelserna om människohandel i strafflagen. Tvångsäktenskap har redan tidigare varit kriminaliserat antingen som tvång eller som en del av bestämmelserna om människohandel genom tillämpning av förhållanden som kränker människovärdet. Lagen preciserades så att bestämmelsen om människohandel kriminaliserar tvångsäktenskap tydligare än tidigare. Den uppdaterade lagen trädde i kraft den 1 januari 2025

En part i ett äktenskap kan ha pressats eller tvingats till äktenskapet genom utpressning, hot eller våld. Vägran att ingå ett tvångsäktenskap kan leda till att man förskjuts av sin släkt och sitt samhälle, hotas med hedersrelaterat våld eller till och med blir dödad. Det är dock inte alltid släkten eller religiösa eller kulturella faktorer som ligger bakom. I vissa fall kan en person ha tvingats gifta sig med till exempel en tredjelandsmedborgare för att den senare ska få uppehållsrätt. Oftast har äktenskapet ingåtts utomlands och fortsatt i Finland efter att familjen flyttat till Finland. Äktenskapet kan också ha ingåtts i Finland på officiellt eller inofficiellt sätt, eller så har en person förts till Finland från utlandet för att gifta sig med en person i Finland.

Vägran att ingå ett tvångsäktenskap kan leda till hedersrelaterat våld eller död.

I Finland har man redan blivit bättre på att identifiera situationer där en flicka eller ung kvinna med invandrarbakgrund som är bosatt i Finland skickas utomlands och tvingas till äktenskap med en man som bor där.

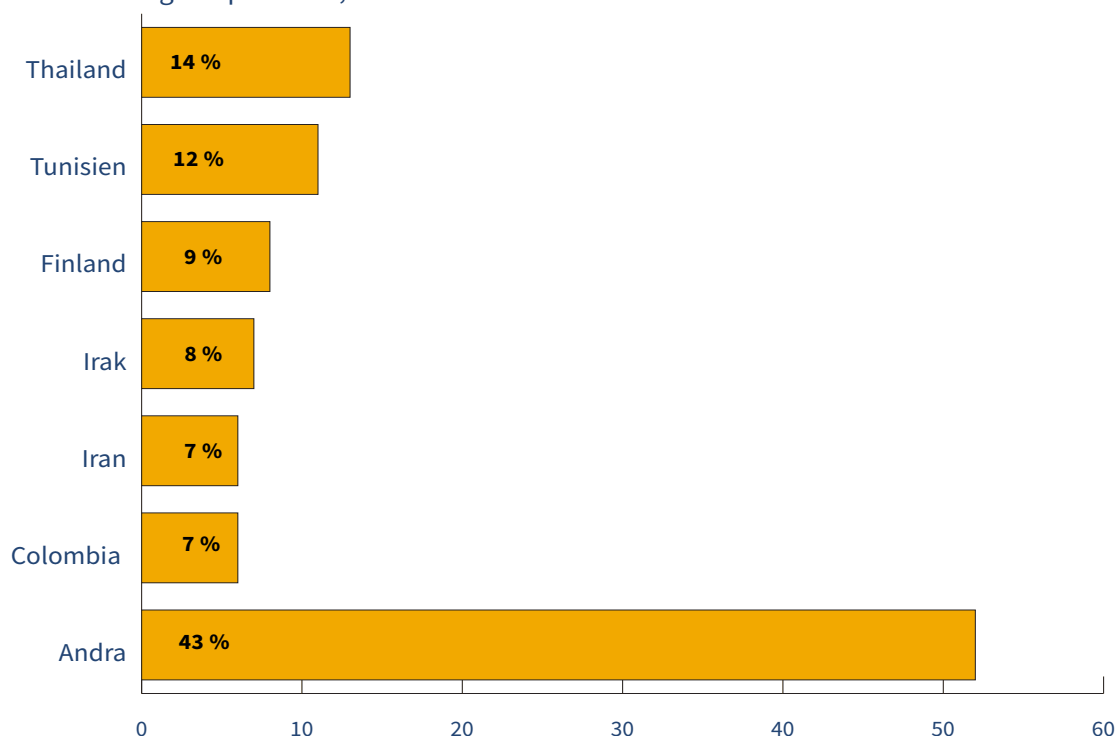
Tvångsäktenskap eller liknande tvång kan också förekomma i finländska samhällen. Fenomenet är alltså inte bara kopplat till invandring.

Utnyttjande som inträffat i Finland

År 2024 avslöjades 90 fall av utnyttjande som inträffat i Finland. 46 av offren var män och 44 var kvinnor. De representerade 31 nationaliteter. Majoriteten (60 %) av dem som blivit offer i Finland hade blivit offer för tvångsarbete. Branscherna var restaurangbranschen, bygg-, skogsbruks- och virkesavverkningsbranscherna, förplägnadsverksamhet, städbranschen, parti- och detaljhandeln eller arbete för privatpersoner. 23 procent var offer för tvångsäktenskap. Resten hade blivit offer för sexuellt utnyttjande (13 %) eller tvingade till brottslig verksamhet.

Personer som har blivit offer i Finland enligt nationalitet

Sammanlagt 90 personer, 31 nationaliteter

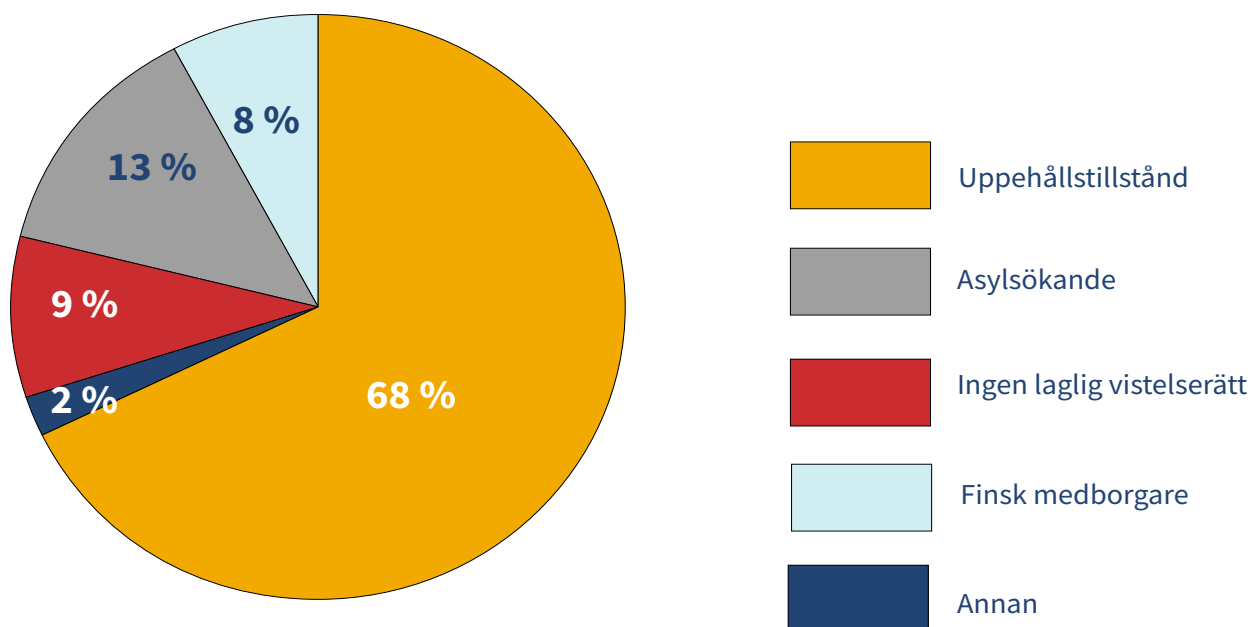

År 2024 förekom inga stora fall av människohandelsbrott där en viss nationalitet skulle ha framhävts, så antalen av olika nationaliteter är jämnare än de två föregående åren. Thailand har länge legat i topp i fråga om människohandelsoffers nationalitet, men gör det nu med en mindre procentandel än tidigare. Finland ligger på tredje plats i statistiken över de vanligaste medborgarskapen.

I en internationell jämförelse är sexuellt utnyttjande den mest typiska formen av människohandel och står för över 50 procent av alla människohandelsfall. I Finland är andelen sexuellt utnyttjande därmed exceptionellt liten.

Utnyttjandet varierar mellan könen. Nästan alla män som utsattes för utnyttjande i Finland år 2024 var offer för tvångsarbete (94 %). Bland kvinnor bestod utnyttjandet av tvångsäktenskap i nästan hälften av fallen (49 %), offren för sexuellt utnyttjande utgjorde 26 procent och offren för tvångsarbete 23 procent (2 % annan orsak).

Personer som har blivit offer i Finland enligt vistelserätt 2024

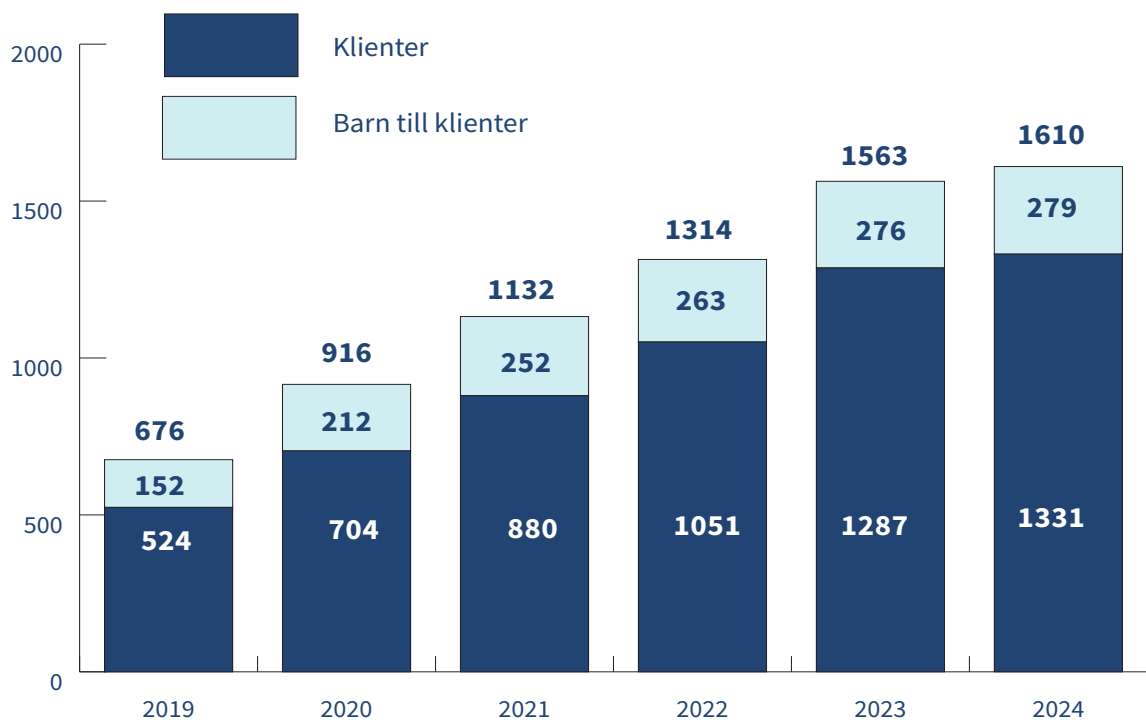

Majoriteten av de utnyttjade hade uppehållstillstånd i Finland (67 %). Andelen personer utan laglig uppehållsrätt i Finland (9 %) var relativt liten. Dessa personer som vistas i Finland utan uppehållsrätt är i en sårbar ställning och de löper en förhöjd risk att bli föremål för utnyttjande. Det är dock av olika skäl ofta utmanande att identifiera dem. De skräms till exempel med hot om deportation. Ibland vet de inte heller hur de kan få reda på vilka lagar och regler som gäller i det finländska samhället. Finskt medborgarskap skyddar inte mot utnyttjande. Av de nya klienterna var 9 procent finländare.

Alla klienter 31.12.2024

Den 31 december 2024 hade hjälpsystemet 1 610 klienter, varav 1 331 var identifierade offer och 279 var minderåriga barn till offer. Bland offren fanns 12 barn och 77 personer som antagits till systemet som minderåriga. Omkring 61 procent av offren för människohandel var kvinnor.

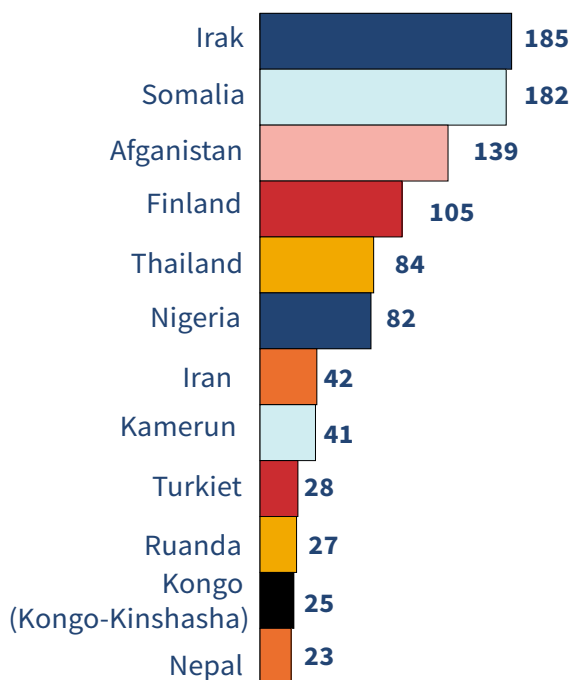
Alla klienter 31.12.2024

Ett offer för människohandel som vistas i Finland utan uppehållsrätt kan få en betänketid på 1–6 månader. Betänketiden är en tillfällig uppehållsrätt under vilken det är lagligt att vistas i Finland. Hjälpsystemet har år 2024 gett 12 människohandelsoffer betänketid.

De vanligaste medborgarskapen bland alla kunder i hjälpsystemet är nästan desamma som år 2023. Andelen finländare har ökat. Det faktum att en del personer som redan varit klienter har fått finskt medborgarskap har bidragit till detta. Finländarna utgör nu den fjärde vanligaste nationaliteten i hjälpsystemet. Demokratiska republiken Kongo har kommit med på listan över de vanligaste medborgarskapen.

Vanligaste nationaliteter 31.12.2024

10-19 personer/nationalitet:

Eritrea, Marocko, Ryssland, Vietnam, Syrien, Bangladesh, Filippinerna, Kina, Tunisien, Uganda, Gambia, Colombia, Ukraina

Alle 10 personer/nationalitet:

Pakistan, Bulgarien, Etiopia, Ghana, Indien, Kenya, Sudan, Angola, Egypten, Elfenbenskusten, Sri Lanka, Senegal, Sierra Leone

Dessutom 39 nationaliteter som representeras av färre än fyra personer och 9 personer som var statslösa eller vars nationalitet var okänd.

Totalt 77 olika nationaliteter

Hjälpssystemets statistikföring förnyades

I projektet TILDA digitaliserades ärendehantering i hjälpssystemet för offer för människohandel och ett helt nytt statistik- och rapporteringssystem skapades. Projektet fick 75 procent av sin finansiering från Europeiska unionen. Projektperioden var 1.4.2023–30.9.2024.

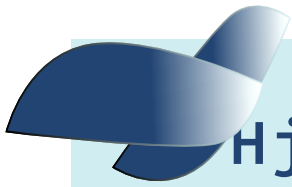
I TILDA-projektet skapades ett system som på ett datasäkert sätt producerar exakt och mångsidig statistik. Statistiken skulle kunna samordnas med motsvarande statistik från andra myndigheter. I projektet ingick därför ett omfattande samarbete med olika aktörer för att de definitioner som används i statistiken ska vara enhetliga. De viktigaste samarbetsparterna var justitieministeriets samordnare för arbetet mot människohandel, Migrationsverket, Centralkriminalpolisen och aktörer inom den tredje sektorn som ingår i nätverket Reilu työ (Rättvist arbete), såsom fackförbund och Brottsofferjouren. Projektledaren för projektet var överinspektör Terhi Tafari.

I projektet utarbetades anvisningar för ärendehantering inom hjälpssystemet, och man genomförde postning av beslutshandlingar via ärendehanteringssystemet som så kallade eBrev. Man behöver alltså inte längre själv skriva ut och posta beslut, utan dessa åtgärder sköts elektroniskt. Det nya statistiksystemet har överträffat de förväntningar som ställts i projektet med sin mångsidighet och användbarhet.

Ett system för rapportering av statistik blev klart i september 2024, men det utvecklas och testas fortfarande. I september 2024 presenterades statistiksystemet för OSSE, som har utrett läget för olika staters statistiksystem. Enligt OSSE:s respons är det system som utvecklats i TILDA det mest mångsidiga statistiksystemet för människohandel som organisationen har sett.

Det nya statistiksystemet har överträffat förväntningar med sin mångsidighet och användbarhet.

Det att statistiken kan samlas in automatiskt vid sidan av de normala arbetsuppgifterna ansågs vara en särskild framgång. De funktioner som produceras i projektet används aktivt varje dag

Hjälpssystemet för offer för människohandel i korthet

Hjälpssystemet för offer för människohandel, som har varit verksamt sedan 2006, är ett nationellt kompetenscentrum och en sakkunnigmyndighet inom människohandel. För dess verksamhet ansvarar Joutseno förläggning, som är en del av Migrationsverket. Hjälpssystemet verkar på tre orter (Villmanstrand, Helsingfors och Tammerfors).

Hjälpssystemet har som uppgift att hjälpa personer som blivit offer för människohandel och deras minderåriga barn samt personer som hjälper till med utredningar av människohandelsbrott. Systemet hjälper både finländska och utländska människohandelsoffer på samma villkor.

Klienterna har rätt att i enlighet med sina behov få rådgivning och handledning, social- och hälsovårdstjänster, mottagningspenning eller utkomststöd, trygg inkvartering samt tolk- och översättningstjänster. Klienter som vill återvända till sitt hemland får stöd för trygg frivillig återresa. Klienten kan få juridisk rådgivning och hjälp.

Hjälpen och tjänsterna ordnas av olika aktörer. Det praktiska genomförandet beror på den sökandes vistelserätt. Klienter som inte har en hemkommun i Finland får tjänsterna via hjälpssystemet. Asylsökande får sina bastjänster på sin förläggning, och dessutom rådgivning och vid behov tjänster från hjälpssystemet. Klienter som har en hemkommun i Finland får tjänsterna via sitt välfärdssområde. De kan också få rådgivning från hjälpssystemet. Tjänsterna som ges via hjälpssystemet upphör när behovet av hjälp upphör, eller om offret för människohandel lämnar landet eller vill avsluta sitt klientskap. Därför finns en del variation mellan olika år i systemet.

Hjälpssystemet upprätthåller den riksomfattande webbplatsen ihmiskauppa.fi och en infotelefon på nummer 02954 63 177 som är öppen 24/7.

Mer information: Hjälpssystemet för offer för människohandel

Katri Lyijynen
Biträdande direktör
02954 63223

katri.lyijynen@migri.fi

Terhi Tafari
Överinspektör
02954 63240

terhi.tafari@migri.fi